

**Oponentský posudek bakalářské práce Aleše Sedlmeiera „Působení
Okresního akčního výboru Národní fronty v Brandýse nad Labem po 21.
únoru 1948“, Praha 2011, 73 s.**

Autor si zvolil téma v české historiografii nepříliš frekventované, nikoliv ovšem zcela pomíjené, v každém případě velmi potřebné a významné, jež představuje interdisciplinární průsečík dějin politických, sociálních, právních a v neposlední řadě také správních. Od toho se odvíjí vysoká náročnost jeho zpracování. Akční výbory představují instituci, jež pomáhala upevnit v únoru 1948 komunisty uchopenou moc na všech úrovních, avšak postrádala jakékoliv právní zakotvení. Její formování a činnost, zejména na regionální a lokální úrovni, jsou proto zahaleny množstvím nejasností. Předkládaná práce si položila úvodem obrovskou ambici „odstranit několik otazníků nad úlohou akčních výborů v našich dějinách“, a sice odpovědět na otázky jakým způsobem se systém vytvořil a fungoval, jací lidé ve výborech působili, jakým způsobem výbory zasahovaly do veřejného života. Analýza jediného akčního výboru však sotva může poskytnout odpověď na takovýto sled otázek, zvláště za situace, kdy činnost akčních výborů byla minimálně regulována a otevíral se jim široký prostor činnosti často daleko za hranicí ústavy a zákonných právních ustanovení.

S dosavadní historickou literaturou se Aleš Sedlmeier sice vcelku reprezentativně obeznámil, jeho analýza a rekapitulace dosavadního bádání je však mělká, v některých částech sotva přijatelná. Překvapuje jeho strohé paušální odmítnutí předlistopadové literatury, s níž pak kontrastuje vcelku hojné citování z díla Jaroslava Mlýnského, a to zpravidla ve velmi závažných souvislostech, kde příslušné Mlýnským prezentované údaje akceptuje (s. 24, 26, 50, 53, 57, 66). Zcela absentuje literatura právní a správní (s výjimkou V. Pavlíčka). Naopak pochvalu si zaslouží pramenný záběr týkající se brandýského akčního výboru, i když i zde by bylo možné pramennou základnu dále rozvíjet.

Struktura práce je logická a funkční. Kontextuální úvod je možná až příliš široce pojat, problematiku přitom poněkud simplifikuje. Sotva lze přijmout tezi, že taktika KSČ let 1945/6 „je importována ze Sovětského svazu“ (s. 16). Na vcelku přijatelnou, ale lakonickou kapitolku o počátcích akčních výborů navazuje rovněž neobsáhlá kapitolka o vzniku Okresního akčního výboru v Brandýse n. L. Ta bohužel nedává odpověď na nejpodstatnější otázku o konkrétních iniciátorech konstituování a mechanismu vzniku (spontánní vznik za vůdčí iniciativy členů KSČ či akce přímo organizovaná kanály KSČ?). Konstatuje se iniciativa KSČ, avšak pouze na základě problematického pramene – kronikářského záznamu zjevně vzniklého ex post. V podkapitole o

personálně-ideovém složení (podivné sousloví – s. 29) použil autor vcelku přijaté teze, že do výboru vstupovali lidé s vidinou zisku a zlepšení svého hmotného postavení, jiní vstoupili a po té co prožili vystoupili atd. Tyto teze, velmi závažné však nejsou podstatněji vyargumentovány, částečné odpovědi najde pozorný čtenář v kapitole o fungování akčních výborů. Charakteristiky vybraných členů výboru jsou stručné a málo kompatibilní.

Za nejzdařilejší část práce – její jádro – považuji kapitolu pátou, přehledně tematizovanou a velmi výpovědnou. Má jediný nedostatek, a sice konstatování (s. 41), že „sociální demokracie v brandýském okrese neutvořila v únorových dnech akční výbor, tudíž nebylo přípustné jakékoliv další působení“. Sociální demokracie netvořila akční výbory v celostátním měřítku! V pasáži o očistě ČSL resultující v úpadek bych připomenul i další faktory – „strach“ a „přeběhlictví“. Pozoruhodná je pasáž o instrumentalizaci „očisty“ pro účel voleb 1948.

V práci se vyskytuje vysoké množství gramatických chyb, překlepů v poznámkách i hlavním textu. Formální nedostatky dílem zatemňují i obsah. Na s. 49 je náčelník Sokola uváděn ve dvou variantách Šturma a Štursa.

Dílo, ač vykazuje řadu nedostatků, přináší řadu nových užitečných poznatků. Autor prokázal velmi dobrou schopnost práce s prameny a textem. Bakalářskou práci Aleše Sedlmeiera proto doporučuji k úspěšné obhajobě.

Hodnocení:

Praha 5. června 2011

Prof. PhDr. Eduard Kubů, CSc.